

Кафедра економічного проєктування та маркетингу

Схвалено:

На засіданні кафедри

економічного проєктування та маркетингу

Протокол № 10 від 28 травня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ Валентин ГНОЄВИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА»

Спеціальності: 015 Професійна освіта (цифрові технології)

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Професійна освіта (цифрові технології)»

Спеціалізація: цифрові технології

Розробники силябусу навчальної дисципліни:

Болгар Тетяна Миколаївна – доктор економічних наук, професор кафедри

(підпис)

Викладач:

Болгар Тетяна Миколаївна – доктор економічних наук, професор кафедри

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри економічного проєктування та маркетингу

Протокол № 10 від «28 » травня 2024р.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Основи сталого розвитку суспільства
Шифр та назва спеціальності	015 Професійна освіта (цифрові технології)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	5 кредити / 150 год Лекції: 28 Практичні заняття: 28 Самостійна робота студентів: 94
Терміни вивчення дисципліни	4 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Екзамен

2. Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Болгар Тетяна Миколаївна	
Науковий ступінь	доктор економічних наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри
Контактна інформація викладача:	
E-mail	bolgart@ki-maup.com.ua
Контактний тел.:	+380677399694

3. Анотація курсу

Дисципліна формує у студентів системне розуміння концепцій сталого розвитку, глобальних викликів людства, взаємозв'язків екологічних, економічних та соціальних процесів, а також ролі цифрових технологій у забезпеченні сталого розвитку суспільства. Особливий акцент зроблено на екологічній відповідальності, циркулярній економіці, цифрових інструментах моніторингу та управління ресурсами, ESG-підходах, зелених технологіях та ролі професійної освіти у формуванні сталого майбутнього

Предметом вивчення є закономірності функціонування соціально-економіко-екологічних систем, принципи сталого розвитку, інструменти цифрового моніторингу та управління ресурсами, механізми формування стійкого суспільства.

Метою курсу сформувані цілісне розуміння принципів сталого розвитку та озброїти студентів знаннями й навичками щодо оцінювання, планування і реалізації практик сталого розвитку у різних сферах суспільного життя, з урахуванням сучасних цифрових технологій

Пререквізити та постреквізити

Пререквізити:

Для успішного засвоєння курсу студенти повинні мати базові знання та навички, отримані з наступних дисциплін: «Педагогіка», «Загальна психологія», «Вища математика»

Постреквізити:

Знання та навички, отримані в курсі, є необхідною базою для вивчення дисциплін «Інформаційні та комунікаційні технології в професійній освіті» та «Педагогічна майстерність та наукова діяльність». Вони також є ключовими для розробки соціально-економічних процесів та систем.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Навчальна дисципліна забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей та результатів навчання, визначених в ОПП «Професійна освіта (цифрові технології)»

Загальні компетентності	K01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
Спеціальні компетентності	K13. Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії
	K26. Здатність забезпечити якість освіти і управління діяльністю закладу освіти, відповідно до спеціалізації. Здатність забезпечити якість освіти і управління діяльністю закладу освіти, відповідно до спеціалізації.
Результати навчання	ПР01. Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних даних та сформованих ціннісних орієнтирів
	ПР 03. Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.
	ПР 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.
	ПР25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

5. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Концептуальні основи сталого розвитку

Тема 1. Вступ до сталого розвитку.

Поняття сталого розвитку. Потрійна модель сталості: економічна, соціальна, екологічна. Глобальні цілі сталого розвитку (SDGs).

Тема 2. Екологічна складова сталого розвитку.

Кліматичні зміни, біорізноманіття, антропогенний вплив, екологічна криза, парникові гази.

Тема 3. Економічна стійкість та зелена економіка.

Циркулярна економіка, енергоефективність, відновлювані ресурси, декарбонізація виробництва.

Тема 4. Соціальна сталість та інклюзія.

Соціальна справедливість, інклюзивний розвиток, доступ до освіти, гендерна рівність.

Тема 5. Цифрові технології у забезпеченні сталості.

GIS-системи, big data, моніторинг довкілля, смарт-міста, інтернет речей у сталому розвитку.

МОДУЛЬ 2. Управління сталим розвитком

Тема 6. Системний підхід до стійких соціально-економічних систем.

Моделювання, принципи балансу і саморегуляції, екосистемний підхід.

Тема 7. ESG та корпоративна соціальна відповідальність.

Екологічні, соціальні та управлінські стандарти; нефінансова звітність; бізнес і відповідальність.

Тема 8. Екологічна безпека та адаптація до змін клімату.

Оцінка ризиків, стратегії адаптації, екосистемні послуги.

Тема 9. Управління ресурсами та енергією.

Вода, ґрунти, повітря, енергетичні ресурси, технології ощадливого споживання.

Тема 10. Сталий розвиток громад та освіта для сталого розвитку

Локальні стратегії розвитку, роль професійної освіти у сталому майбутньому

Таблиця бюджету навчального часу (год)

Тема / завдання	Бюджет навчального часу (год)		
	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента
I семестр			
Модуль 1			
Тема 1.	2	2	6
Тема 2.	3	3	7
Тема 3.	3	3	8
Тема 4.	3	3	8
Тема 5.	3	3	8
Модульна контрольна робота 1	-	-	10
Модуль 2			
Тема 6.	2	2	6
Тема 7.	3	3	7
Тема 8.	3	3	8
Тема 9.	3	3	8
Тема 10.	3	3	8
Модульна контрольна робота 2		-	10
ІНДЗ			
Всього годин:	28	28	94

6. Методи навчання та система оцінювання

Курс базується на методі **проблемно-орієнтованого навчання (Problem-Based Learning)** та **кейс-методі (Case Method)**. Студенти не отримують готові рішення, а вчаться самостійно знаходити оптимальні шляхи для розв'язання практичних завдань, що імітують реальні робочі ситуації.

Практичні воркшопи з проєктування (Design Workshops): Заняття проводяться у форматі інтенсивної роботи, де студенти на основі роботи з реальними даними (Держстат, UNEP, NASA, SDG Tracker) отримують можливість створити проєкт зі сталого розвитку.

Командна робота над кейсами (Team-based Case Studies): Частина практичних завдань виконується в невеликих командах. Це дозволяє розвивати навички спільного проєктування, обговорення та аналіз екологічних й економічних ситуацій.

Дослідницька робота (Research Component): Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ) вимагає від студентів не лише реалізації, а й дослідження: порівняння різних баз даних та різних систем.

Робота з технічною документацією (Working with Technical Documentation): Робиться акцент на вмінні студентів самостійно працювати з офіційною документацією.

Самостійна робота студентів є ключовим елементом навчального процесу і спрямована на формування самостійності та відповідальності.

Науково-дослідна робота (за бажанням): Участь у роботі наукових гуртків, підготовка доповідей для студентських конференцій, написання тез або статей

Таблиця розподілу балів (екзамен)

Тема/завдання	Робота на практ./семінар. занятті	Самостійна робота	Всього
Модуль I			
Тема 1.	3	4	7
Тема 2.	3	4	7
Тема 3.	3	4	7
Тема 4.	3	4	7
Тема 5	3	4	7
Разом за I модуль	15	20	35
Модуль II			
Тема 6.	3	4	7
Тема 7.	3	4	7
Тема 8.	3	4	7
Тема 9	3	4	7
Тема 10	3	4	7
Разом за II модуль	15	20	35
Разом за I та II модулі	35	35	70
Екзамен			30
Загальна кількість балів за семестр			100

Система оцінювання та вимоги

Система оцінювання для такої дисципліни побудована так, щоб максимально заохочувати активну роботу студентів протягом усього курсу. Вона повинна об'єктивно відображати як теоретичні знання студента, так і, що найважливіше, його практичні навички.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо.

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених політикою оцінювання.

Робота на практичних заняттях оцінюється за активністю, правильністю виконання завдань та здатністю пояснити свої дії.

Самостійна робота включає опрацювання додаткових матеріалів та виконання невеликих домашніх завдань.

ІНДЗ передбачає створення комплексного проекту (наприклад, розробка фірмового стилю, створення 3D-моделі для освітньої симуляції, розробка інфографіки).

13-15 балів (Відмінно): Проект демонструє оригінальну ідею та бездоганне технічне виконання. Студент глибоко розуміє використані інструменти, обґрунтовує всі дизайнерські рішення. Робота має естетичну цінність та повністю вирішує поставлену задачу.

9-12 балів (Добре): Проєкт виконано на високому технічному рівні, основна ідея розкрита. Присутні незначні недоліки в композиції, колірному рішенні або технічній реалізації. Студент впевнено відповідає на питання, але не завжди може глибоко обґрунтувати свій вибір.

5-8 балів (Задовільно): Проєкт вирішує поставлену задачу лише частково. Є суттєві технічні помилки або помилки в дизайні (порушення композиції, невдалий підбір кольорів/шрифтів). Студент "плаває" в теоретичних основах своєї роботи.

1-4 бали (Незадовільно): Робота не відповідає завданню, виконана неохайно, містить грубі помилки. Студент не може пояснити логіку своїх дій і демонструє нерозуміння базових принципів комп'ютерної графіки.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену**. Екзамен виставляється за результатами роботи здобувача впродовж семестру і являється сумою балів, набраних впродовж семестру за контрольні роботи, тестові завдання. Студенти, які набрали 60 і більше балів, отримують «зараховано» автоматично. Студенти, що набрали менше 60 балів, або бажають підвищити оцінку, складають залік в усній або письмовій формі на останньому занятті.

7. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Для ефективного засвоєння матеріалу дисципліни та виконання практичних завдань студентам необхідний доступ до наступного обладнання та програмного забезпечення:

Обладнання: Персональні комп'ютери з сучасними процесорами та програмами :

Google Sheets / Excel (графіки, аналіз даних SDG)

Power BI, Data Studio (дашборди)

ArcGIS / QGIS (картографічний аналіз)

Moodle / Classroom

Бази даних: UN SDG Tracker, Eurostat, NASA Earth Data8.

Політика курсу:

Для успішного засвоєння курсу здобувач освіти має регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття, активно працювати, своєчасно та якісно виконувати всі завдання для самостійної роботи та практичні завдання. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані у встановленому порядку. Завдання, здані після встановленого терміну без поважної причини, втрачають бали (10% за кожен тиждень). Курс передбачає дотримання принципів академічної доброчесності. Усі роботи (практичні, самостійні, контрольні) мають бути виконані самостійно. Виявлення плагіату, списування, фабрикації чи фальсифікації даних призведе до анулювання роботи з оцінкою «0». Для термінових питань можна використовувати корпоративну електронну пошту.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
68 - 74	D	задовільно	
60 - 67	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	---	--	---

9. Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

Навчально-методичний супровід дисципліни це сукупність усіх навчальних і методичних матеріалів, які використовуються для викладання курсу.

10. Рекомендовані джерела

Основна:

1. А. В. Духневич. Щодо сучасної системи якості та безпечності сільськогосподарської та харової продукції: досвід ЄС. Збірник матеріалів XIX Міжнародної науково-практичної конференції м. Луцьк, 22-23 жовтня 2022
https://www.law.vnu.edu.ua/_files/ugd/65dd18_5349c6ae46d9436a8e90e3345063d60c.pdf#page=52
2. Г. В. Миськів. І. І. Пасінович. Сталий розвиток і соціальна відповідальність в умовах війни в Україні. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". №1. 2023.
3. Pasinovich, I., & Myskiv, G. (2022). Ukrainian context of sustainable development and the role of business in its achievement. *Regional Science Policy & Practice*.
<https://doi.org/10.1111/rsp3.12619>
4. The Economic Times (2022). The crisis in Ukraine may lead to civil unrest in other countries. Retrieved from <https://economictimes.indiatimes.com/news/international/business/ukraine-crisis-could-lead-to-civil-unrest-in-other-countries-warns-imf-chief-kristalina-georgieva/articleshow/90475987.cms>

Додаткова:

1. Т.Болгар., Основні фактори впливу на сталий розвиток України. XI Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний менеджмент: тенденції, проблеми та перспективи розвитку» (07 грудня 2023 р.). Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. – С. 106–108
2. Болгар Т. Корчагіна Л. "Мета-аналіз дослідження проблематики сталого розвитку та ESG-активності в академічному середовищі", с. 20-31, Соціально відповідальне інвестування для досягнення Цілей сталого розвитку : монографія / за заг. ред. О. Л. Пластуна, Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2023. – 160 с.
3. Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. UN, 2024.
4. Sachs J. *The Age of Sustainable Development*. Columbia University Press, 2022.
5. Circular Economy Handbook. Ellen MacArthur Foundation, 2023.
6. Sustainable development knowledge platform [Electron. resource] / UN. – Access link: <https://sustainabledevelopment.un.org> The Eco-Innovation Observatory [Electron. resource] / EC. – Access link: <http://www.eco-innovation.eu>
7. Публікації ООН в Україні [Електрон. ресурс] / ООН в Україні. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/publikatsii-ta-zvityi/un-in-ukrainepublications>
8. Публікації ПРООН в Україні [Електрон. ресурс] / ПРООН в Україні. – Режим доступу: <https://issuu.com/undpukraine>
9. Сталий розвиток для України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://sd4ua.org>

Нормативно-правові акти:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
2. Про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року: проєкт Закону України від 07.08.2018 р. № 9015 URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A>
3. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
4. United Nations Development Programme. Цілі сталого розвитку <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>
5. Review of the EU Sustainable Development Strategy (EU SDS)-Renewed Strategy. Council of the European Union. URL: <https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/st10117.en06.pdf>.
6. Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від від 13 серпня 2024 р. № 940 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/940-2024-%D0%BF#Text>
7. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (МЕРТ) (2022). Цілі сталого розвитку: Україна. Retrieved from <https://mepr.gov.ua/files/docs>
8. Організація Об'єднаних Націй Україна (2021). Моніторинговий звіт щодо досягнення Цілей сталого розвитку 2020.
9. Портал оперативних даних. Ситуація з біженцями в Україні. Retrieved from <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>